პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი სამი შაური

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტარტაროზი

№ 89 პარასკევი, 25 თებერვალი 1927 წ. № 89

23 თებერვალი — 25 თებერვალი

ნ. რამიშვილი. რაშია საქმე მოქალაქენო, რამ შეგაშინათ! დემოკრატიის სახელით ფიცსა ვდებ, რომ აქედან ჩვენ ფეხსაც არ მოვიცვლით!

ნ. რამიშვილი. (მუშას). რაშია საქმე, ამხანაგო, რომ ასე უზრდელათ ეპყრობით ჩემს აღმატებულებას?..

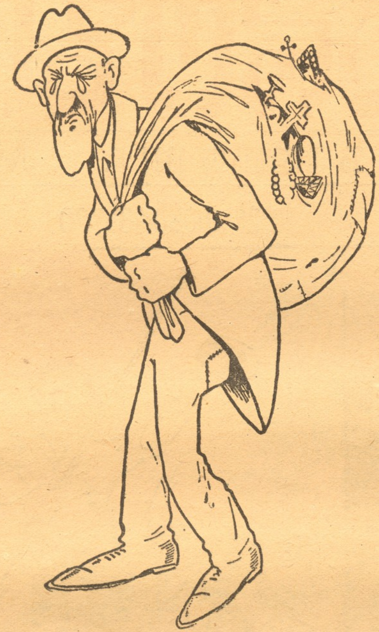

ჟორდანია: როდემდის ვათრიო ეს ქონება...

ემიგრანტის გოდება

მირბის, მიმაფრენს უგზო-უკვლოდ შავი ფიქრები
ნეტავ თუ მუდამ განწირული ასე ვიქნები?
სად გაქრა ტკბილი მოგონება, თბილი ადგილი,
(„სულის ობლობა", არ ყოფილა ხედავთ ადვილი).
საქართველოდან ხედავთ გვითხრა ყველამ უარი,
„უცხოეთში, რომ სიცივე გვკლავს, ხან კი უგარი".
ტვინის უგარი და მასთან გვაქვს მუცლის ანთება...
გავხდი და წავხდი, ახ არ ვიცი რა მემართება...
შინ დავბრუნდები რამიშვილი გამიჯავრდება.
(ახ თავი ჩემი უპატრონოდ სად ჩაძაღლდება?!)
„ყველა ხარობს და იცინის მე კი სულ ვსტირი",
ვტირი ცრემლით, რომ ამომევსო ბედკრულს ცხვირ-
პირი.
ტანზე ჭუჭყი მკლავს და თვალებიც მტვრისგან
მევსება.
შინ დავბრუნდები აქ რომ დავრჩე რას ემსგავსება...
შინ დავბრუნდები, მაგრამ როგორ, გროში არა მაქ.
თორემ ღმერთმანი ჟორდანიას ჯავრი არა მაქ...
ვიყავ „გუბერნსკი კომისარი გუბერნატორი"
შემდეგ მინისტრი—მბრძანებელი და მეფის სწორი.
დღეს როგორ ხედავთ, ყველგან ყველა ჩემი მტერია
რადგანაც „თავო ხედავ ბედი, არ გიწერია".

ველმა.

ორის „საუბარი"

6 წელი შეგვისრულდა
რომ ჯიუტობ
რაღას ელი?
ეხლა დროა,
გონს მოხვიდე
და გახდე შენ
„ახალ-გზელი".
არ კითხულობ
შენ „პრომოთეს"
რა უქნია
საზღვარ-გარეთ
პავლეს, ნიკოს
და კიმოთეს?
რუმინეთში უთესიათ
მათ ბოლოკი
პოლონეთთან
კი შეუკრავთ
მტკიცე ბლოკი;
რომ გაივლის
ეს ზამთარი
აყლერდება
შვების თარი,
რომ დადგება კვლავ
ივლისი
კარს მოგვადგება
ინგლისი...
უტყუარი ცნობა არის
ასე გვწერდა რამიშვილი,
თორემ აგვეწვა მუცელი
და სადღაც ჩაგვკლავს
შიმშილი.
— ჭორებია, ჩემო კარგო,
მეტი ან რა იცია,
რად დაკარგე
საბოლოოთ
ძველი ინტუიცია,
არც შეგფერის
ძველსა მებრძოლს,
იყო ბრმა, უვიცია,
ან რა წუნს სდებ,
ან რა წუნს სდებ
ამ მთავრობას,
რად ჩადიხარ
შენ აობას
თუ გგონია გზას უკაფავ
შენ რომელიმე თაობას?
გადახედე არე-მარეს,
ყველაფერი ააყვავეს
ახალი რომ ააშენეს
ძველი მთლად დაასამარეს;
იქ „ზაჰესი",
აქ ბაღები
გაუმართეს ყველას ბრძოლა.
დაარსეს ყველგას სკოლა.
გაუმართეს ყველას ბრძოლა
მე შენ გირჩევ
ჩვენთან მოდი,
მენშევიკო, ძველო კოლა!
მართალია ყველაფერი
გაახარეს ჩაგრულთ გული
დღეს აღარ მსურს სხვისა მზერა
ჭორებში ვიყავ დაფლული,
გაუმარჯოს ექვსი წლის თავს
შეუერთდეთ კომუნარებს
ჩვენ არც გვსურს და არც გვინდა
„რამიშვილი სად ამთქნარებს".

მე—ვარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მენშევიკების პანაშვიდი უცხოეთში

ერთ მოქმედებათ

სცენა წარმოადგენს ნოე ჟორდანიას ბინას

ნესტორ (მღერის თავისთვის და თან პატარა გალიას აკეთებს). უგუნურებამ, უმეცრებამ კლანჭი მაგრათ ჩაგვჭიდაო.

უცხო მხარეს გადმოგვაგდო, უცხო ხეზე დაგვკიდაო...

რეს გადმოგვაგდო, უცხო ხეზე დაგვკიდაო...

დიდი ნოე (დივანზე წამოწოლილი. სიმღერას რომ გაიგონებს, ჯავრობს). რა ძალა წაილე შენ ოხერო, სიმღერით! ხომ იცი, რომ დღეს სხვა დღეა,კვიმატი დღეა და ცოტა სხვანაირათ უნდა თავის დაჭერა!

ნესტორ. რათ არის სხვანაირი დღე? მე ვერავითარ განსხვავებას ვერ ვამჩნევ დღევანდელსა და გუშინდელ დღეს შორის. მზე დღესაც აღმოსავლეთიდან ამოვიდა და, გარწმუნებ, ჩვეულებისამებრ დასავლეთით ჩაესვენება.

დიდი ნოე (უფრო გაჯავრებული). კიდევ გადაკრული სიტყვები! როდის დაანებებ თავს კაცო მაგ მასხრობას?

ნესტორ. მასხრობას? რათ უნდა დავანებო? თუ იტყვი, რომ ეს ცუდი ხელობაა, რაღათ მეცილებით ამ ხელობაში? თქვენ ხომ ყველამ დიდი ხანია, ამ ხელობას მოჰკიდეთ ხელი!..

აკაკი (წამოვარდება ელდანაკრავივით). დასწყევლოს ღმერთმა შენი სახსენებელი!.. ყველანი ღრმა მწუხარებით ვართ შეპყრობილი და ეს ეშმაკის კერძი კი, ვერ ხედავთ, რა მხიარულ გუნებაზეა!

ნესტორ (მოწიწებით). მაპატიეთ ამხანაგებო! მე მინდოდა თქვენს სულიერ განწყობილებაში, თქვენს დაღრეჯილობაში სიმხიარულე შემეტანა... კინაღამ დამავიწყდა, რომ დღეს ჩვენი საერთო უბედურების მე-6 წლის თავია. მაგრამ, გარწმუნებთ, რაც უნდა ვილაპარაკო, რაც უნდა მხიარულათ მოგაჩვენოთ თავი, გული ჩემი, სწორეთ ისეა, როგორც თქვენი, უდიდესი მწუხარებითაა დაღარული.

(ისმის ზარის ხმა. ყველანი ფეხზე წამოდგებიან).

დიდი ნოე. ვინ უნდა იყოს ამ დილა ადრიან?

აკაკი. ნოე იქნება, რამიშვილი, სხვა ვინღა დარჩა ამ წყეულ ქვეყანაში ჩვენი უბედურების თანამონაწილე!

ნესტორ. ის არის სწორეთ! ხედავთ როგორ ამაყათ გამოიყურება! ასე გგონია კვლავ დემოკრატიული საქართველოს მინისტრი იყოს... ნამდვილათ კი გუშინ ორი საათი გააყანაოლა ბელგიის ელჩის დერეფანში და კაბინეტში შესვლის ღირსი ძლივს გახადეს...

ნოე რამიშვილი (შემოდის). ეგრე გეგონებათ! გუშინწინ, ალბათ, ყავა არ დავლიე. ამხ. ვანდერველდეს პირად მდივანთან! მერე რა ყავა!ანტიკა იყო, პირდაპირ ანტიკა!

ნესტორ (გაკვირვებული). ყავა დალიე ვანდერველდეს პირად მდივანთა? ბარაქალა, მედაჩემმა ღმერთმა. ბარაქალა! არა გევხარ აკაკის, რომელსაც, ამ ბოლო დროს ისე გაურბიან დიპლომატები, როგორც ქეციან ძაღლს. მიდგომა არ იცის, მაგ უბედურმა, მიდგომა! ჩაიგდებს თუ არა ხელში ვინმეს, არც აცივებს, არც აცხელებს და მოყობა თავის წილადობილას: თქვენ ვალდებული ხართ დაეხმაროთ საქართველოს დემოკრატიას, რომელიც გმინავს და სხვ..... ან და ასე: მოსკოვის მოძალადეებმა შეიმუშავეს მსოფლიო ბურჟუაზიის წინაალმდეგ შემოტევის ახალი გეგმა; ისინი დაუკავშირდეს ჩინეთის ნაციონალისტებს, ინდოეთის სვარაჟისტებს, ლონდონის—სუფრაჟისტებს, ოსმალეთის ფაშისტებს... შექმნეს მთლიანი ფრონტი და უნდათ თქვენი დანგრევაო... საქართველოს დემოკრატია და მისი დემოკრატიული მთავრობა მზათ არის დაგიფაროს თქვენ ბოლშევიკური საფრთხისაგან... მაგრამ მას უჭირს ფული, სულ ორი მილიონი ფრანკი საკმარისია.:: თუ ამას გაიღებთ, ბოლშევიკები ვერაფერს გაბედავენ...

აკაკი (გაჯავრებული მივარდება ნესტორს). ვისზე ამბობ ყმაწვილო მაგას! ვინ არ იცის მიდგომა? ნოე რამშივილ მჯობია მე დიპლომატობაში!

ნესტორ. სწორეთ რომ გჯობია!

აკაკი. რით? იმით რომ ვანდერველდეს მდივანმა ერთ სტაქან ყავაზე მიიპატიჟა? შე ღორო, ყავა კი არა, რაც შამხი და ძეხვი იყო ჩვენიგავლენიანი ამხანაგების საკუჭნაოში სულ მე შევჭამე, ფულიც ბევრი ვიშოვე, დაპირებაც ბევრი მომცეს, მაგრამ რა! ჩვენ ისევ-ისე გატეხილი ვარცხლის წინაშე ვდგევართ და ჩვენ უბედურებას დასასრული არ უჩანს?

დიდი ნოე. გეყოფათ ყმაწვილებო ჩხუბი და აყალ-მაყალი! გახსოვდეთ რომ მტერი ჩვენი, რომელიც აგრეთვე მტერი არის განათლებული ქვეყნების დემოკრატიის, კვლავაც ძლიერია. შეიძლება ითქვას, უფრო ძლიერი, ვინემ იყო ექვსი წლის წინათ, როდესაც...

ნოე რამიშვილი. როდესაც შენი ხასიათის სისუსტის გამო, ჩვენ იძულებული გავხდით იარაღი დაგვეყარა მტრის წინაშე და უცხოეთში გადმოვხვეწილიყავით...

ნოე. თუნდ ასეც იყოს... ამით ხომ საქმის ვითარება არ იცვლება!

ნოე რამიშვილი. და არც შეიცვლება, სანამ ჩვენ არ გადავდგამთ გაბედულ ნაბიჯებს....

ნესტორ (თავისთვის). კვლავ აჯანყების მოწყობა თუ უნდა ამ გადარეულს... ეტყობა ზურგი აქავებია და საბაჟოს კარებს უნდა მიაგდეს.

აკაკი (ნოე რამიშვილს). მე ვერ გამიგია ყმაწვილი, რის იმედი გაქვს, რომ აგრე მაგრათ ლაპარაკობ! ან ვის უჯავრდები, ვის ამტყუნებ ჩვენს უბედურებაში! ამ ექვსი წლის წინათ, ძალაუფლება, რაღაც ძალა-უფლება იყო, მთლიანათ შენ ხელში იყო. მართალია ჩვენც მინისტრები ვიყავით და ზოგი ჩვენგანი მინისტრებზე მეტიც (დიდ ნოეს გადახედავს), მაგრამ ყველას შენ ბაზშვივით გვათამაშებდი, ჩვენ არაფერს გვეკითხებოდი, და, როცა საქმე წახდა, ჩვენა გვთვლი ამაში დამნაშავეთ?

ნოე რამიშვილი. სწორეთ თქვენ! აკი შენი პირითა სთქვი —ჩვენ მინისტრები ვიყავით, მაგრამ რესპუბლიკის ბედ-იღბალი მთლათ შენს ხელში იყოვო! მეც მაგას ვამბობ! თქვენ ჯამაგირებს იღებდით, სახელმწიფო კი ჩემს კისერზე იყო და, რა გასაკვირველია, ველარ გაუძელი და წავიქეცი...

დიდი ნოე. ისე ღმერთი შეგარცხვენს! მაშ ჩვენ ვირისთავები ვყოფილვართ! რაღაზე მოდიხარ ჩვენთან? წადი და ჰქმენ ისე როგორც გინდოდეს! (გაჯავრებული დადის ოთახში)...

ნოე რამიშვილი (ხმამაღლა) რაშია საქმე კაცო! რატომ გაბრაზებით ლაპარაკობ. ნუ თუ მთლათ გადაგიწყდა იმედი და სასოება!! ასეთი სულმდაბლობა არ შეშვენის დემოკრატიის დიდებულ ბელადს!..

ნესტორა. მედა ჩემმა ღმერთმა, როგორ შეშვენის! გაგვიძეხ წინ, დიდო ბელადო და დაგვიმტკიცეთ, რომ ჩვენს ძარღვებში კვლავ სჩქეფს ძველ ივერიელთა სისხლი და საგულეში კოლხელთა მძგნებარე გული ბუდობს... გაგვიძეხ.

ავთანდილი (რომელიც ამდენხანს კუთხეში იჯდა და კამათში არ ერიოდა), დიახ, გაგვაძღე ბელადო, თორემ მშივრებმა როგორ უნდა ვიბრძოლოთ!

ყველანი იცინიან. (ნესტორის მეტი).

ნესტორ. ჩუ... როგორ ბედავთ დღევანდელ დღეს სიცილს.: ნუ თუ დაგავიწყდათ 25 თებერვალი!

ავთანდილი. რა ეშმაკი დამვიწყებს მაგ თარიღს! იმ დღეს იყო სწორეთ, რომ ხუთი ყუთი რძია კონსერვი, ოცი ფუთი შაქარი ორმოცი წყვილი ფეხსაცმელი, 25 შინელი და სხვა ბევრი რამ სამხედრო კაული მივზიდე გვარდიის საწყობიდან ჩემს სახლში... დედა, დედა, რავა ოხრათ ეყარა იმდენი ქონება! ყველანი გარბოდენ და მე რომ ჰკუა მქონდა, ერთი მილიონის საქონელს მაინც ჩავიგდებდი სულ ადვილათ ხელში. მაინც,სულო ცოდვილო, უკაცრავათ არ დავრჩენილვარ და რაც წავილე სრული ორი წელიწადი მეყო...

ისმის ზარი

დიდი ნოე. ვინ უნდა იყოს!

ნესტორა. ვინმე ჩვენი ოხნრი იქნება! მაშარა-და ამერიკის ელჩი მოვიდოდა ჩვენთან სამძიმრის გამოსაცხადებლათ.

შემოდის ფოსტალიონი.

ფოსტალიონი. დაზღვეული წერილი გახლავთ ამერიკიდან.

ყველანი. (სიხარულით გამოსტაცებენ ხელიდან წერილს ფოსტალიონს).

ნოე რამიშვილი. (ბრძანების კილოთი). აქ მომეცით წერილი.

დიდი ნოე (გახარებული). ეს ულვაში მომპარსეთ თუ ეს წერილი კაროლისაგან არ იქნება გამოგზავნილი! ახდა, ახდა ჩემი სიზმარი.

ნოე რამიშვილი (საჩქაროთ ხსნის წერილს და ათვალიერებს). ეს არის სწორეთ... ამერიკელი მილიონერის ქვრივმა შემოგვწირა ორასი დოლარი..

დიდი ნოე (სიხარულისაგან სტირის). ოჰ, რა ბედნიერებაა, ქვრივებიც კი გვეხმარებიან დემოკრატიის განთავისუფლების საქმეში! აი, რას ნიშნავს, მეგობრებო, დემოკრატიული ქვეყანა, ჭეშმარიტი დემოკრატიზმი! მეხი კი დავაყარე ამხ. ვანდერველდეს და მაკდონალდს, რომელთაც ბევრი რამის გაკეთება შეუძლიათ ქართველი დემოკრატიის სასარგებლოთ, მაგრამ არაფერს არ აკეთებენ —ბოლშევიკებს ვერ ვაწყენიებთო.

ნოე რამიიშვილი. სმენა იყოს მეგობრებო, სმენა! (განაგრძობს წერილის კითხვას). ნავთის სინდიკატის მდივანმა გადმომცა 1000 დოლარი, ავანსის ანგარიშში... ანგლიკანური ეკლესიის ეპისკოპოსმა შემოგვწირა 500 დოლარი... სულ შეგროვდა...

ყველანი (მოუთმენლათ). რამდენი?—რამდენი შეგროვდა?

ნოე რამიშვილი (განაგრძობს კითხვას). სამი ათასი დოლარი... აქედან მე ავიღე 500 დოლარი საკომისიოთ, დანარჩენს გიგზავნი ამასთანავე.

დიდი ნოე. სად არის კაცო, ფული? რატომ წერილში არ არის?

აკაკი. ფული წერილში რათ იქნება? წერილში ბანკის ჩეკი იქნება უსათუოდ.

ნოე რამიშვილი. დიახ, აქ არის.

ავთანდილი. (გაკვირვებული) რაო, რა თქვი კაცო, 500 დოლარი მე ავიღე საკომისიოთო! ასეთი დიდი კომისია ვის გაუგია!

აკაკი. შეარგოს ღმერთმა! ნახევარ რომ გამოგვიგზავნოს, ზარალში ვიქნებით?

ნოე რამიშვილი (კადნიერებით). დაილოცა ისევ გურული კაცი! ხალხნო, არ გიკვირთ, როგორ გაიკაფა ამ ვასილამ გზა ამერიკელ მილიონერებში! თუ გვიშველა რამე, ისევ ამერიკელი დემოკრატია გვიშველის, ისევ ვასილა დაგვიხსნის გაჭირვებიდან, თორემ შენი მტერია, ჩვენ შიმშილით დავიხოცებით.

ნესტორი. ჩვეი რა მოგახსენოთ, და თავის-თავს რომ კარგათ შველის ეს ეში ვალია, ეს კი ცხადია. სულ ორ წელიწადში მილიონერი გახდება უსათუოდ! (თავის-თავს) ნეტავი მისი ნათესავი მაინც ვიყოს!

ნოე რამიშვილი. აშენა ღმერთმა, მისი ოჯახი! ამ მწუხარების ჟამს და სამწუხარო ისტორიული მოვლენის 6 წლის თავზე იმან მოგვფინა სიხარულის სხივები. თუ ფული გვექნა, მე ვიცი როგორ გავაჩაღებ ანტი-საბჭოთა კამპანიას აქაც, იქაც, მარჯვნივაც, მარცხნივაც, აღმოსავლეთშიაც და დასავლეთშიაც.

ნესტორა. (მღერის) უგნურობამ, უმეცრებამ, კლანჭი მაღლა ჩაგვჭიდა.

უცხო მხარეს გადმოგვაგდო, უცხო ხეზე დაგვკიდა.

ავთანდილ (ისიც მღერის). უფულობამ, უგულობამ, ცუდი საქმე წაგვკიდა.

ვისაც ვხთხოვეთ შემწეობა, ყველამ გვითრა არ გვინდა.

ვასილი კი გვაიმედებს—ამერიკა დაგვპირდა.

კოლონა.

მენშევიკური „დამოუკიდებლობა"

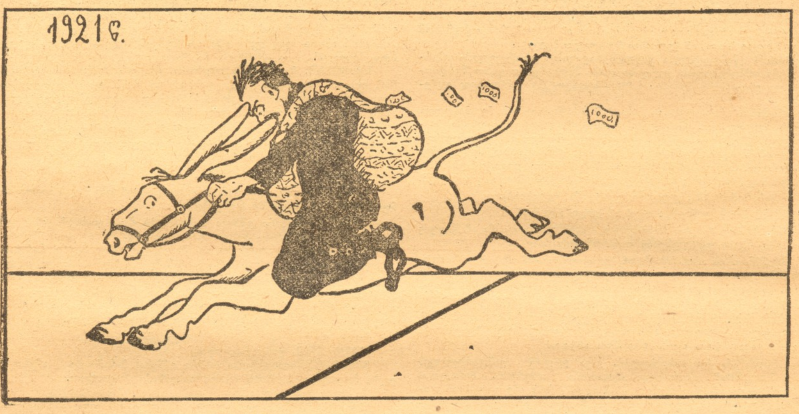

იქნებ ჩემი ბედაური, ევროპაში გავასალო?

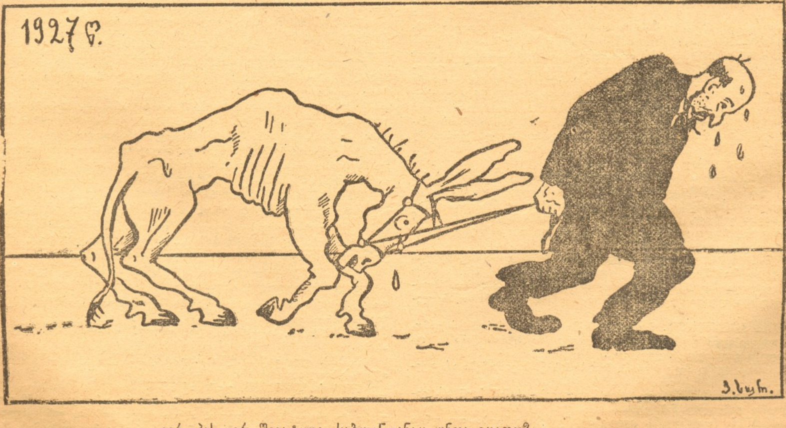

ევროპას ვერ შევატყუე, საბლინთანაც უნდა ვცადო?

„გადავშჩინა“

(ჭარხალოვის მონოლოგი)

— ნახე ამ ბემურაზ კომუნისტებს რა დოირანი დაეცათ?—ციცირის კვერცხივით ისე კრეპკათ გამაგრდნენ, რომ გადავშჩინა, გადავშჩინაზე უდგებათ; სლოვომ, სულ პრიზნაკებში არიან რაღა!

აი, ეხლაც დიდი ჩირთი-ფირთები შვრებიან მთელ ქალაქში ლიხტრიჩესკი ლუმინაციებს აკეთებენ. ასმა შაიტყეთ რაღა ექვსი წლის საყეცკი გადავშჩინა შაგვისრულდაო, ეხლა ძალიან გავმაგრდითო და ჰამაც დიდი დასტიჟენიები გავაკეთეთო, მტრებს უნიჩტოჟი უყავითო და ჰევროპიაც ძალიან დავაშინეთო. ყველამ ჩვენთან თითი მოკაკვა და ეხლა თუ კიდევ სადმე ჩვენი ორგული დარჩენილხართ, ნეპრემენი პრეზნანია უნდა გვიყოთ.

ვა. ბემურაზ, გიცნო რომელია. ახარ ვიზიტნი კარტიჩკას ხომ არ გაუგზავნი თუ ბოლშევიკებოჯან, იცოდეთ, მე, გარეგინ ჭარხალოვი გცნობთ. ბალი-ალა გებნებით და ისკრენი ღრაჟდანინი გიხდებით მეთქი?

მიცვნია რაღა. თავიდანვე მიცვნია! კაცს არ ვიცნობდე ამოტოლა სასლაიანიას ისე მივცემდი? ორი სახლი ჩამომართვეს, და ჰამბალა მუშებს გადასცეს, ჩემ მაღაზიაში კაპერატია გააკეთეს და საქონლის მაზანდა დააფოლეს.

ახარ ჩვენთვის ატკრავენათ რო ვთქვთ, ჰუზურში სხვა აჟიდანიებიც მქონდა: მებნებოდნენ თუ—გარეგინ, ფლანი და ფსტანი გასუდარსტვა მოდისო, ზღვაში უკვე ფლაგიანი გემები დადიანო, ზნაჩიტ, ნადეჟნი იმედია. არა რომ მაგათ ხელში არ ჩაგვყრიანო! გაუძლოთ მაგ ბემურაზებს. მაგათი კანეცი სამ-ოთხ თვეში იქნება და რაც რომ მიგვიცია, დვაინოვათ მოგვცემენო. ჰამაც ლაპარაკობდნენ თუ

— მაგათ მარტო დანგრევა შეუძლიანთო, სტრაიტელსტვა არ იციანო, რაცა აქვთ, მაასპობენ და პუპუზ, ისევ წავლენო.

ნაივნი ვიყავი, მჯეროდა, გული კრეპკათა მქონდა და უცდიდი!..

ბან ჩუნის, რის ოთხი თვე, რის ქუფთა და ბოზბაში!?. ოთხი თვე გავიდა, წელიწადი მოვიდა, მეორე წელიწადი წავიდა, მესამე შესრულდა, მეოთხე გათავდა, მეხუთე მორჩა და პუპლუზ. ექვსი წლის გადავშჩინა დღესა აქვთ?

ნუ, მახლაზ, ყისმათია რაღა, ყისმათს პრიმირენია უნდა!

მართლაც, რომ რაზრუშიტელები ყოფილან ეს ბემურაზები: დაანგრიეს ჩემი ბუკეტივით ოჯახიც, შიგ რაზდორი და რაზნაღლასია შამამიტანეს და ბოლოს ისეთი საქმე მიყვეს, რომა სახლში ბაბილონსკი ბაშნია ამიშენეს:

ჯერ იყო და ჩემი ცოლი ოსანა მოდებს აჰყვა. ჟენადელს შეეჩვია. ჩიქილა მაიხადა, და შლაპკა დაიხურა, ბოლოს ისიც მაიგლიჯა და თმები შააკრეჭინა ასმა—ახალ ცხოვრებას პირდაპირ შაგში უნდა მივყვეო. ოჯახზე გული აიყარა, კლუბებზე და დაკლადებზე ფოშტის ცხენივით დაჭენაობს და სახლში გათენებისას მოდის.

ეს ჩემი ლაწირაკი შვილი არშაკა, პიონვრცკი შკოლაში შავიდა, ჩემი ქალი შუშიკა კომსომოლკა გახდა.

ამას წინათ ვეკითხები.

— გოგო, შე მიწაგასახეთქო, ამტოლ ხანს სად იყავი?
— ამხანაგებში, პაპაჯან, იქ ახალმოდნი ფიზიჩესკი უპრაჟნენია ვაკეთებდითო.
— ვინ აზრიან შენი ამხანაგები?

— ახალგაზრდა ფიზკულტურნიკი ვაჟებიო!

— ვებნები: გოგო, ამ ბიჭებში ფიზიჩესკი უპრაჟნენია შენ რა ხეირს დაგაყრის, ჯერ თექვსმეტი წლისა ხარ მიწას არ ამოსცილებიხარ, ოჯახს რაზე მირცხვენ მეთქი?.. ვა, მტრისას რაც მე დღე დამადგა: აქედან ოსანა მამვარდა, იქიდან არშაკა, ეს გოგოც იმთ მარაქაში შეერია და პირდაპირ ნასტუპლენია გამიკეთეს:

— შენ ეხლა ძველი სტროა ხომ არა გგონია, რომ ასეთი ტირანია გვიშვრებიო? ეხლავე იაჩეიკაში წავალთ და ჭამაც მთელი შენი კანტრევოლიუციას, გაზეთში ჩაუაგდებთო, არ იცი, რომ ახალი დროა, ახალ ვეიანიაში ვცხოვრობთ? ეხლა ოჯახის მონები კი არა ვართ აბშესტვენი რავნაპრავნი ჩლენები ვართ!

ვა, ენა ჟელუდკაში ჩამიგდეს რაღა, რას ვიზამდი? ერთი სიტყვით ამ სატანჯველში ჩამაგდეს, ჰამაც ზედ დაუმატე რაც ჩასტნი სობსტვენიები ჩამომართვეს?

ახარ თითონ კი რა ქნეს ამ ექვს წელიწადში?

ვა, რაც მართალია, მართალია, მაგათგნით ჯიგარი დამწვარი მაქვს, ჰამა. მაინც ატკრავენი უნდა ვთქო: ქრისტიანო, მაგ ბემურაზებმა რამტოლი ჰუნარები და მარიფათები გამოიჩინეს, მთელი ზაოტები მამენტალნათ გააღეს, პრაიზვოსტვა გააცოცხლეს, ეს ქალაქი დაპლანეს და ძველი, ჯაგლაგი სახლები ისე გადაალაგ-გდმაალაგეს, გეგონება ლოტოს კოჭებიაო. წინათ სიონის ქუჩაზე რომ ჩავივლიდი ხოლმე, აჭკებს ვიკეთებდი და წინ ვიყურებოდი, ნავსტრეჩნათ მსხვილი კაცი არავინ მოდიოდეს და ამ ვიწრო ქუჩაში ერთმანეთს მუცლებით სტალკნავენია არ გაუკეთოთ მეთქი. ეხლა ნახე რა ქნეს? ისეთი შოროქანი გააკეთეს, რომ ზედ პარახოტები ჩაატარო, გვერდის ახვევა არ დაგჭირდება.

მაგრამ რაც გლავნია ის კიდევ სხვა არის. ის ლიხტრიჩესკი სტრაიტელსტვაა. სადაც კი წყალი დაინახეს, ყველგან ლიხტრიცკი ზაოტი ააშენეს! შენ ზაგესი თქვი! ამობენ თუო ეს ისეთი რამეა, რაც რომ მთელი პერევაროტი უნდა ქნასო:მთელი ქალაქი, მთელი სოფლები ლიხტრიფიკაცია უნდა ქნან, ახალ-ახალი ფაბრიკები გაალონო და ეს ჰოტროველა მუშები და ტეტია გლეხები სულ პრაჟიხტორივით უნდა გაანათონო!

ახრიზამანში ისე გამოდის, რომ ჩვენი აშიპკა იასნია, ეგენი აქედან წასვლას არც აპირებენ და ის ფლაგიანი გემებიც ზღვაში თურმე ჩვენთვის არ დადიან! ჩვენ ეგენი ახლოს აღარ გვიკარებენ და ამ ტრუდოვი ნასელენიას კი სამოთხესა ჰპირდებიან. ნუ სლოვომ, მე რომ გულში მაგათგნით დიდი აბიდა არა მქონდეს, მაგათ პლატფორმაში მეც დავიდოდი, ჰამა ცოტას კიდევ დავიცდი, იქნება თვითონ შემეხვეწონ, მე მაგათა ვცნობ, ჰამა მაგათაც უნდა მიცნონ თუ არა?

ფარსადან.

რ ა დ ი ო - ჭ ო რ ი

იცი მალე ომი იქნება! ამ ორ კვირაში...
ვაა!.. მართლა?... ჰაი გვეშველა!

დ უ ე ტ ი

პირველი:
გამარჯობა ვანო,
მითხარ, მოხვალ სიდან
თუ გაიგე ძმაო
რამე ევროპიდან?...
მეორე:
არაფერი, სანდრო
თუმცა ისმის ხმები
ვგონებ ვერას გახდნენ
ეხლაც ჩვენი ძმები...
ექვსი წელი გადის
გვესმის მხოლოდ ჭორი,
ისევ ვიხევთ უკან
როგორც დილმის ჯორი...
დროა მივატოვოთ,
ჩვენ აზრები ძველი,
საჭიროა გავხდეთ
ყველა „ახალ-გზელი“...
პირველი:
იცი, ჩემო სანდრო,
რას ამბობენ ეხლა?
გაზაფხულით ადრე
მოხდებაო შეხლა...
პოლონეთში თურმე
შეადგინეს ბლოკი:
კომუნისტებს უნდა
წაუჭირონ თოკი...
მეორე:
ვაი ჩვენი ბრალი,
ვაი ჩვენი ცოდვა,
მართლად მიგვაჩნია
რამიშვილის ბოდვა...
დროა გონს მოვეგოთ
დავიფხიკოთ ყური,
სულ არ დავივიწყოთ
მშრომელთ სამსახური...
გაახილე თვალი,
რა კეთდება ყველგან,
ამის მეასედი
სადღა იყო ჩვინგან?...
რაც გვატყუეს დღემდე,
ჩვენთვის ისიც კმარა,
ან რამდენი სისხლი
ტყვილად დაიღვარა...

ქორიდა.

ს ა დ ღ ე ი ს ო
(პაროდია)

არ მაქვს ფული და არც თბილი ოთახი;
(ეს არ ვარგა მამიჩემის ცხონებამ,
როცა ჯიბე გაჭრილია ოთხადა)
აბრალოა უბიანაოს ცხოვრება.
უნაბდოთ მთლად გამეყინა გვერდები:
ზამთარს ალბათ როგორ გადაურჩები,
ო, მიშველე, ღმერთო შენ გევედრები
ჰოი, ქარო, შენ რაღას მეურჩები
სამსახური მაინც მომცა ნეტავი.
თბილად მაინც გავატარებ ზამთარსა;
ო, საწუთრო რისთვის გამომედავე,
და სიცოცხლე რისთვის... რად დამითარსე?
უწინ დროში ბევრი ვნახე ხეირი,
უდარდელად ვატარებდი დროებას.
მქონდა მუდამ ღვინო თვალის სეირი,
მქონდა მაშინ ლხინი და მყუდროება...
მე არას დროს არ მიხნავს—მითესია,
თავადისთვის მითხარ გეთაყვანები,
ხვნა და თესვა რა რიგი და წესია,
მაგრამ როცა ჩამომართვეს ყანები
მაშინ, მაშინ დარდები მომესია.
დღეს სად მძინავს მე თვითონაც არ ვიცი;
ეხლა აქ ვარ ამ დასაქცევ ქალაქში,
შიმშილისგან ლამის არის წავიქცე
რომ დავდივარ ამოსვრილი ტალახში...
შემომეხა ახალუხი და ჩოხა,
შემრჩა წელზე დაჟანგული ხანჯალი;
განვიზრახე მტკვარში თავის დაღრჩობა,
ანდა ხეზე დავეკიდო ხვანჯარით.
წინად ვიყავ ჩვენს მაზრაში პრისტავი,
გაჭედილი ჩინ-მენდალ—პაგონებით;
ვიყავ მაშინ მეფე და ერისთავი
მომდიოდა ქრთამი მე ვაგონობით.
რა ვქნა, ეხლა, ძმებო, ნეტავ ვიცოდე.
ვის მივმართო: კომუნისტურ პარტიას?
ვიცი ეხლა არვინ არ შემიცოდებს!..
ისიც კმარა რაც ცოდვაც მაპატიეს.
უნაბდოთ მთლად გამეყინა გვერდები;
ზამთარს ალბად ველარ გადაურჩები,
ო, მიშველე, ღმერთო, შენ გევედრები....
ჰეი ქარო, შენ რაღას მეურჩები...

ზორბა.

მოწყალება მოიღეთ

ემიგრანტი:—შემოსწირეთ რამოდენიმე კაპიკი ბოლშევიზმის წინაალმდეგ საბრძოლველად!

ბურჟუა:—ეჰ! დალოცვილო, მილიონები დავხარჯე მათ წინაალმდეგ და არაფერი გამოვიდა და კაპეიკები რას უშველის!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

24 ~~25~~ 26

ემიგრანტის სიზმარი

შავად, თეთრად და შინდისფერად მოფენილ-მოგებული დიდი ოთახის შუა ადგილას, კედლის ახლოს მიდგმულ მაგიდასთან რბილ სავარძელში ხალვათათ მოთავსებულიყო საკმაოდ ხანში შესული, საშუალოზე უფრო მაღალი აგებულებისა, მოგრძო პირისახისა და ზედ ბოცორიკა წვერის პატრონი, გამხდარი და შავგრემანი კაცი. იდაყვზე დაყრდნობილი ხელი შუბლისთვის ბურჯივით შეედგა, ხოლო მეორე ხელით რაღაცას გამალებით სწერდა.

წერის დროს შავგრემანი მალი-მალ მიიხედავდა კედლისკენ, სადაც მუყაოს ჭრელ ფირფიტზე მიმაგრებულ კედლის კალენდართან საკმაოდ გარკვევით გადმოიყურებოდა მსხვილი ასოებით მოხაზული: **24 „Fevrier“** (24 თებერვალი).

— „ხვალ... დიახ, ხვალ... ოოხხ, ამ საძაგელი დღის მოგონება!.. და მომჭილული ხელი კბილების ხრჭიალით შუბლიდან მაგიდაზე დასცა შავგვრემანმა კაცმა.

შავგვრემანს სახე ისე შეეჭმუხვნა, რომ ზედ გარკვეული სიცხადით აღებეჭდა ზღვის ღელვიანი გზა, რომელიც მან ამ ექვსიოდე წლის წინად გადმოლახა.

სულ „თუთხმეტი დღით“ სტოვებდა მაშინ შავგვრემანი საყვარელ ნაპირებს. სულ „თუთხმეტი დღე“ უნდა გაგრძელებულიყო მისი ეს უსიამოვნებით სავსე „დედის ძუძუსაგან“ ულმობელი მოწყვეტა და ტანჯვა.

მაგრამ „ბუჰხალტერიამ“ უღალატა და ჰა, აგერ უკვე მეექვსე ზამთარს ითვლის.

იმ ღამეს შავგვრემანმა უსიამოვნებით შეაღო თავისი საძილო ოთახის კარი, უსიამოვნოთ გაიხადა ტანსა და ფეხზე, უსიამოვნოთ აშალა ლოგინი, უსიამოვნოთ ჩაღაგდა შიგ, უსიამოვნოთ მოუკიდა პაპიროსს, უსიამოვნოთ გაშალა გაზეთი, უსიამოვნოთ ამოიკითხა შიგ პირველად თვალში მოხვედრილი უსიამოვნო ცნობა—კანტონის ჯარების გამარჯვების შესახებ—და უსიამოვნოთ ჩაეძინა.

ხმელთა შუაზღვის მტრედის ფერი ატლასივით გადაჭიმულ მკერდზე მისი გემი გურულ ნანინასავით მიირხეოდა. —

ახლა მისი დიდი ხნის სანატრელი წუთი. მტერი დაეცა თავის თავად. განიავდა.

და პირველი, რაც მან მოიმოქმედა, როცა გემიდან ნაპირზე ფეხი გადმოსდგა, ეს იყო ის, რომ შეუდგა დანგრეულ და აოხრებულ ადგილების დათვალიერებას.

რადგან პირველად ბათომში მოუხდა ნაპირზე გადმოსვლა, ამიტომ აღარ დააყოვნა და მიაშურა იქვე აჭარის წყალს, სადაც ნახა გათხრილ-აყრილი მიწა.

შავგვრემანმა ულვაშებში გესლიანად ჩაიცინა.

— შევიარო უნდა ოზურგეთშიც!.. გადაჭრით გამოუცხადა მან თავის თავს მეორე დილით და ჩაჯდა მატარებელში.

— ეტლი! მაინც წამოიძახა მან, მატარებლიდან ძირს რომ ჩამოვიდა.

— საით ინებებთ? შეეკითხა თავაზიანად მეეტლე.

— აქაური მეეტლეები და ასეთი თავაზიანობა?! გაუკვირდა შავგვრემანს მაგრამ მაინც კატეგორიულად გამოუცხადა თავის წინაშე მდგომს: „ოზურგეთში.“

— როგორ თუ ოზურგეთში? როგორ მოხდა ეს?

ოზურგეთში უკვე ბრძანდებით. მოუჭრა მეეტლემ სახტად დარჩენილს.

— სრულიად უბრალოთ!.. სამი წელიწადია, რაც მაგ „ურჯულოებმა“ ნატანებიდან აქამდე ძველი გზა ააოხრეს და ეს შეჩვენებული რკინის გზა გამოიყვანეს ცხენები გვეხოცება... ჩვენც ტყავი გაგვძვრა... შინ ცოლშვილი შიმშილით გვეღუპება...

შავგვრემანმა ფხრები შეიჩეჩა, ულვაშებში მეორედ ჩაიცინა და თანაც ისეგესლიანად, რომ ამას მოჰყვა რაღაც გულის შემზარავი კივილი, რომელიც იქვე შორიახლო ერთი გრძელი ქვის ახალი შენობიდამ მოიჭრა.

— რა ამბავია? გაიკვირვა შავგვრემანმა.

— ეს ადგლობრივი აბრეშუმის ქარხანაა. მუშებს ალბათ საუზმის დროს დადგომა აცნობეს!.. აუღელვებლათ აუხსნა იმავე მეეტლემ.

უსიამოვნო შთაბეჭდილებით გულ-ამღვრეული შავგვრემანი შეტრიალდა და ქვევითათ აუკიდებდა სვლას, რომ იმავე წუთსა მატარებელი არ აღძრულიყო და მისული უკანვე არ გამოებრუნებინა.

ყველგან ერთი და იგივე სურათი! ყველგან რკინა, თუჯი, ფოლადი, დუღაბი, „მელიორაცია“, „ელექტროფიკაცია“.

როგორც იყო, მცხეთამდის მოაღწია. შორიდანვე შესწორო თვალი რაღაც ბარბაროსობის კიდევ უფრო ძლიერ, კიდევ უფრო არაჩვეულებრივი გამოჩენების მოლოდინს და სადგურიდან უკვე ვაგონის ტალანს აღარ მოშორებია, რათა უფრო ახლო შეეხედნა სინამდვილისათვის უტიფარს თვალებში. როცა მატარებელი ეგრედ წოდებულს „მთავართ სანათლავს“ გაუსწორდა და შავგრემანი თავს წამოადგა მტკვარში არაგვის შესართავთან დაყენებულს ტბას, რომელსაც ერთად ერთი წისქვილი, აქ ძველად მდ. არაგვზე არსებული, სრულიად დაეტარა და შეუბრალებლად დაეძირა. შავგრემანმა თავი ვეღარ შეიკავა, გაქანებულ მატარებლიდან ერთი ღონივრად ისკუპა და პირდაპირ...

...ლოგინიდან ძირს იატაკზა ბრაგვანი მოადინა...

— უჰ, რა ცუდათ მეძინა!.. წამოიძახა მან, სირცხვილის ოფლში გაწურვით ისევ ლოგინზე აცოცებულმა. სადაც იგი დაჟეჟილ გვერდებს იზელდა და ხელს შუბლზე მზრუნველობით იცურებდა ყალყს დასობილი ბალანის გადასასწორებლად...

დილით პირადი მდივანი რომ მის კაბინეტში შევიდა, ბატონის გულის მოსაგებათ, კედლის კალენდარს ზედიზედ ორი ფურცელი ერთად ააცალა...

და როცა შავგვრემანი ჩვეულებრივზე ცოტა მოგვიანებით თავის კაბინეტში შემობრძანდა, დაღვრემილი, გულში ტყვია-ჩასხმული ჩადუღებული, ხოლო შუბლზე ხმელთაშუა ზღვის ღელვა ასახული იგი თავის საწერ მაგიდას დინჯად მიუახლოვდა, რბილად მიუჯდა დათვალები უიმედოთ მიაპყრო კედელს, სადაც კედლის კალენდარი ეკიდა.

მაგრამ ჰოი, საკვირველებავ!.. უცბათ თვალები გაუბრწყინდა, შუბლზე ხმელთა-შუა ზღვის ღელვა დაუცხრა, ჯანლი გადაეფანტა და მთელ სახეზე ისევ აღებეჭდა მძლავრი კმაყოფილების აშკარა ბეჭედი.

კედელზე კალენდარი უტიფარი სიცრუით ლაღადებდა: „26 Fevrier“ (26 თებერვალი).

ონისიმე.

ვ ი ზ ი ტ ი

ძაგიდას მიუჯექი და ფელეტონის დასაწერად მოვემზადე, რომ ვილაცამ დააკაკუნა.

კარი გაიღო და შემოვიდა ერთი შუა ხნის კაცი, ჩემი ძველი ნაცნობი; იგი მამასახლისობდა, შემდეგ ბოქაულის თანაშემწე გახდა, ომის დროს ჯარში გადავიდა, აფიცრობა მიიღო. რევოლიუციის შემდეგ სპეკულიანტობდა, მერე რომელღაც ტრესტში მსახურობდა, იქიდან დაითხოვეს ფულის გაფლანგვისა და სამსახურისადმი გულგრილათ მოპყრობისათვის.

— რა დაგემართა, რატომ ხარ ასე დაღონებული? შევეკითხე.

პაპიროსი გააბოლა. დაღონებით შემომხედა.

— ი, ისე მეკითხები თითქოს არ იცოდე... ხომ იცი ხვალ 6 წლის თავია...

— რის?

— როგო.რ თუ რის? საქართველოს გასაბჭოების...

— მერე და მაგან დაგაღონა? ეს მოსალოცი საქმეა.

— შეიძლება შენთვის მოსალოცი იყოს, მაგრამ ჩემთვის რა—[illegible]ოგ:ხსენო.

— კი მაგრამ, რა დაგიშ: ა გასაბჭოებამ?

— როგორ თუ რა დამი'ავა, ვითომ არ იცი ისე ლაპარაკობ: ჩემი ავლა-დიდება ხომ გახსოვს რა წონის იყო, ახლა კი კურდღელს აეკიდება. იღუპება ქართველი ერი.

— ქართველი ერი? მთლიანად თუ მისი ერთი ნაწილი?

— რის ნაწილი ყმაწვილო, იღუპება ქართველი ერის საუკეთესო მომავალი... ბრწყინვალე თავად-აზნაურობა, სამღვდელოება, ძველი, დოვლათიანი ვაჭრები და სხ..

კი მაგრამ მუშები და გლეხები? მათზე რატ:მ არაფერს ლაპარაკობ?

— მუშებს და გლეხებს რა ესმის, მათ რა გაეგებათ...

— მაინც რას უწუნებ საბჭოთა საქართველოს?

— რას უწუნებ? ყველაფერს. ეს კომუნისტები იმდენს იზამენ, რომ ბოლოს და ბოლოს ევროპა იცნობს და ჩვენ დავრჩებით წყალ წაღებული.

— როგორ?

— როგორ? ხომ ხედავ რეებს ჩადიან? ეს ზაგესი ხომ ააშენეს;

— მერე, მერე?

— მერე... რომელი ერთი ვთქვა... ეს რკინის-გზები, რომ გაყავთ ეგ არაფერი? ტრანსპორტს აჯანსაღებენ.

— მერე?

— რაღა მერე? მიწად მოწყობა რომ ტარდება, ეგ არაფერია? რაც მიწები იყო ყველას ბოგანო გლეხებს ურიგებენ.

— შემდეგ?

— ეს აბრეშუმის და ბამბის ქარხნები რომ დახსნეს, ჩვენ ბამბას და აბრეშუმს წაიღებენ და გადაამუშავებენ იმ ქარხნებში. საჩოხე ძაფს არ დატოვებენ, რომ ქალებმა ჩოხა მოგვიქსოვონ...

ნუ თუ ყოველივე ეს ამბავი შენ არაფერს გეუბნება?

— მეუბნება, მაგრამ ცუდს არაფერს.

— როგორ თუ არაფერს? იცი შენ ასეთ მუშაობას რა მოყვება?

— რა?

— რა და ის, რომ ის ბოგანო ხალხი წელში გასწორდება, ღონეს მოიკრებს და ჩვენ სამუდამოთ დაგვასამარებს...

— თუ კი ღარიბი ხალხი წელში გასწორდება, მაგას რაღა ჯობია!..

— მაშ შენც მაგათ მხარეზე გადახველი? მერე იცი კიდევ რა იქნება?

— რა?

— სამუდამოთ გამარჯვებულები დარჩებიან.

— ეგ ხომ სულ უკეთესი!

— კი, მაგრამ ქართველი ერი ხომ დაიღუპა? ხომ გაკომუნისტდა ხალხი? დაიკარგა ჩვენი ქართველური იერი, სუფრა, ყანწი, ხმალ-ხანჯალი, სარწმუნოება?..

— გადაგვარდეს, ჩვენც მაგათ გადაგვარებასა და სრულ დასამარებისათვის ვიბრძვით.

ჩემს სტუმარს ელდა ეცა გულწასული იქვე ჩაიკეცა.

ალლარ-ალლასან.

ქ ა რ თ უ ლ ი ე ნ ა

ძალიან ძნელი შეიქნა ქართულად ლაპარაკი. კიდევ ღმერთმა საქართველოს სახკინმრეწვს უშველოს, თორემ ველარავინ გაბედავდა ამ უძნელესი ენით ლაპარაკს.

თუ რა დამსახურება მიუძღვის ამ საქმეში სახკინმრეწვს, ამის შესახებ ბოლოში მოგახსენებთ, მანამდე კი შემდეგი ჩემი გასაჭირი უნდა შემოგჩივლოთ: ქართულის მეტი ენა არ ვიცი, დღეს კი ჩემდა საუბედუროთ დავრწმუნდი, რომ აღარც ქართული მცოდნია.

ერთ დღეს ადგილკომმა გამოგვიცხადა:ხვალ კრება არის ორი მოქალაქე ზის. ერთმანეთს შორის საუბარი აქვთ:

— ამხანაგო, კრება პლენარულია?

— პლენარულია და ძალიანაც პლენარული.

— მეც მგონია, რომ პლენარული უნდა იყოს.

— პლენარულიცაა და ქვორუმიც ისეთია, რომ:..

— ვითომ ქვორუმიც არის?

— ისეთია, რომ შენი მოწონებული!

— მადლობა ღმერთს, გვეღირსა! მიყვარს, როცა პლენარულზე ქვორუმიც მოგროვდება. გულს უხარია, სული ოფოფივით იშლება!

— მართალს ამბობთ, ამხანაგო. ჩვეულებრივი კრებები მოსაწყენი გახდა, გული ვერ ეგუება, პერმანენტული წყლის ნაყვა გამოდის და მეტი არაფერი.

— სრული სიმართლეა, კონკრეტიულათ, რომ ვთქვათ.

კონკრეტიულათაც მართალია და აბსოლიუტურათაც.

ჩვენ დროში, ამხანაგო, პერმანენტული ინდუსტრია გვინდა, ადგილკომი კი პლენარულ სხდომებს ასე იშვიათათ აწყობს...

— დღეს ჭკუაზე მოსულა ჩვენი ადგილკომი. პერმანენტულათ პლენარული იმართება და ინდუსტრიის საკითხებიც, ასე ვსთქვათ, კონკრეტული ხდება... გიხარია, კაცს... სული ოფოფივით იშლება!..

თუ რატომ იყო მათი სულები ოფოფივით მხიარული, ეს ვერ გავიგე.

ამ ლაპარაკის გაგონებამ კი ერთი სამადლო საქმე ჰქნა: დავრწმუნდი, რომ ქართული არ ვიცი. ვხედავ, ენა წინ წასულა, მე კი ჩამოვრჩენილვარ, უნდა ვისწავლო, აბა როგორ იქნება!

გუშინ სახკინმრეწვის ახალი სურათი „ბელა“ ვნახე და სულ დამიღონდა გული. ისე ჩაწყდა, რომ აღარ ვიცი ჩადგება თუ არა საგულეში.

„ბელას“ წარწერები როცა წავიკითხე, საბოლოოთ დავრწმუნდი, რომ ველარასოდეს დავეწევი ქართული ენის მცოდნეთ. აი სად მომხდარა ნამდვილი ინდუსტრიალიზაცია!

რუსულად სწერია:—„Нас беспокоила ваша судьба“.

ქართულად ითარგმნება:—„შენთვის ადრეა ცხენოსნობა თქვენი ყოფა“.

რუსულად სწერია:—„Тебе-ли тягаться с джигитом“.

ქართულად ითარგმნება:—„შენთვის ადრე ცხენოსნობის სწავლა“.

რუსულად სწერია:—„Казаки изрубили его“...

ქართულად სწერია:—„ყაზახებმა აჰკუწა ხმლით“.

რუსულად სწერია:—„Знать это ожидало джигита“.

ქართულად სწერია:—„შუბლზე ხომ არ სწერებია“.

ასეთი ხელის-ხელ საგოგმანები მარგალიტებით სავსეა სურათის წარწერები და ამის შემდეგ როგორ შემიძლია დავეჭვდე, რომ ჩვენი სახკინმრეწვი არ ახდენს ქართული ენის პერმანენტულ ინდუსტრალიზაციას.

ნიკ-კარტ.

უცხოეთის ამბები

(ტარტაროზის პოლიტიკური მიმოხილვა)

„გენერალი სუნ-ჩუან-ფანი გადადგა. მისი ჯარი განადგურებულია და უწესრიგოთ იხევს".
(დეპეშიდან).

ეს ბრწყინვალე გენერალი
სუან-ჩუან-ფანი
შეებრძოლა კანტონს, მაგრამ
ჩაეფუშა პლანი.
ეხლა დაჯდეს და მიირთვას
„კიტაიას" ფლავი.

სან-რემოში მუსოლინიმ და შტრეზემანმა საიდუმლო ხელშეკრულება დასდვეს და დიპლომატიურ მოკავშირეებათ გამოაცხადეს თავი. (დეპეშიდან).

ეს ლორდი გახლავთ დიდათ მომთმენი,
როგორც ნაცნობი ერთი ცხოველი.
ვაჭრობის არის მოსიყვარულე
და ჩვენი მტერი დაუცხრომელი.
ჩემბერლენივით ის არა ცმუტავს,
უცდის, როს ღმერთი მოსპობს სტიქიონს.
მე კი მხონია:—სანამ ჩინეთი
ამოჰკრავს პანჩურს ოთხას მილიონს.

„ინგლისის მუშათა პარტიის მემარჯვენე ფრთა თავისებურად განაგრძობს მოღალატეობას".
(დეპეშებიდან).

გადასცვალა ფრაკზე
მუშის ბლუზა ლურჯი.
თუ ნამუსი შერჩა,
უნდა იყვეს მუნჯი.
მეფის ლაქიაა,
ჩემბერლენის სწორი.
მისი პოლიტიკა
ბერწია ვით ჯორი.

„14 თებერვალს სან-რემოში ერთმანეთს შეხვდენ მუსოლინი და შტრეზემანი. გაზეთების აზრით, მათ დასდვეს საიდუმლო ხელშეკრულებანი, რომლის ძალით ისინი მოვალენი არიან მომავალში იმოქმედონ როგორც დიპლომატიურმა მოკავშირეებმა".
(დეპეშებიდან).

სან-რემოში პაემანზე
ჩასჩურჩულებდენ „სეკრეტებს".
სთავაზობდენ ერთმანეთსა
ტკბილ სიტყვებსა და ჭრელ ლენტებს
ბოლოს ვნახოთ—ვინ ვის მოსთხოვს
საარსებო ალიმენტებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„დურუჯიანა“

პროლოგი:

იყო ეგვიპტეს „ზაგმუკი“
ტფილისში **საშა** სვიანი,
ამერიკელმა ძიამ
ხალხი მოზიდა „მზიანი“.
თუ „დეზერტირკა“ დაძველდა
და სურს აწ გაიპაროსა;
„იგი წავა და სხვა მოვა
ტუროფასა საბალნაროსა“.
კოტე თუ ასად დაფასდა
ათასად **დოდო** ხმოვანი
სჯობს „ვილჰელმ-ტელის“ დადგმასა
სიკვდილი სეხალოვანი.

სიმღერა პირველი:

დურუჯელები შემოკრბენ
ამაზე ჰქონდათ ქადილი;
თუ „ბიძიაც“ დაგვიძველდა
რაღათი ვჭამოთ სადილი.
ჩვენი ხსნა კომედიაა
ას და ლამაზი სატირა,—
თორემ „ჰამლეტმა“—„მალშტრემმა“
ვერავინ ველარ ატირა.
კომედია პირველადვე
სიბრძნისაა ერთი დარგი;
ჭკუათხელთა გასაგონი
მსმენელთათვის დიდი მარგი,
არც რეჟისორს დასჭირდება
დადგმისათვის ჭკუის ბარგი,
თუ ის იქნა მხატვრისაგან
აპრელებულ დანაქარგი.
კომედია სულ სხვა არის
არ დრამისა დასადარი
იგი სხვაა, დრამა სხვაა
შუა უზის დიდი ზღვარი
და სანამდე ეს დურუჯი
სახელმწიფო დასადარი
კომედია მილიონჯერ,
რომ დაგვიდგას ის მზად არი.

სიმღერა მეორე:

ძმაო ეხლა საჭიროა
მასხრობა და ოხუნჯობა;
რას მიქვია ტრაგედია,
(მას სჯობიან სულ მუნჯობა,
დღეს თეატრში თუ არ ვნახავთ
ჩვენ ძველებურ „კოხინჯრობას“
მაშინ ძიავ დაგვბრალდება
ჩვენც სიძველე და ბრინჯობა.
ამისათვის მოვუწოდებთ
ყველა მწერალს ჩვენ აშკარად;
რომ შეუდგენ დღეიდანვე
კომედიის წერას ჩქარა;
(თორემ ვაძლევთ გაფრთხილებას
არ იქნება მათი შველა).
ოცდა ცხრაჯერ დავდგათ თვეში
კომედია ან და ფარსი;
აი მესმის ეს იქნება
თეატრის და დრამის ფასი.
თორემ **დოდომ** თუ დაგვიდგა,
კიდევ თ[illegible] „[illegible] ტელი“
მაშინ ალბად გამოჩნდება
„ოჩერედის“ მაკრატელი.

სიმღერა მეხამე:

ვილჰელმა გადინადირა
ქედი მაღალი ტყიანი;
ვერც მოკლა იხვი, ვერც კვატი
და ვერცა ხარი რქიანი—
მოთავსდა იქვე ხის გულში
ნაწყენი და სევდიანი
[illegible] ზე გაიხედა
ჯდა „ჩიტი“ წითელ თმიანი
რქვა თუ ეს ჩიტი არ მოვკალ
მე ვიყო მართლა რქიანი
და მოხდებოდა უთუოდ
„საშვილთა შვილო“ ზიანი
რომ იმ „ჩიტს“ არ დაეხარა
იმ წამში თავი მზიანი.
თურმე შეშლოდა ვილჰელმსა
და „ჩიტი“ ოქროს თმიანი
ყოფილა ჩვენი დრამისა
დირიჟორ—გველესიანი.
და იღბალს უნდა ვუმადლოთ,
რომ არ ატირდა იანი
დრამის ორკესტრის იანი,
თორემ მთლად გადაგვლეკავდა
იმათი ცრემლი გვიანი—
და მის ჯოხს დაიკავებდა,
სხვა უფრო დიდი რქიანი.

სიმღერა მეოთხე:

სადაც სიყრმითვე ვყოფილვარ
ჩემი თეატრი ის არი
სადაც მეგულვის **უჟანგი**
ჩემი ოცნების ისარი
სადაც დღე და ღამ ვათენებ
როგორც მოჩითი ციცარი.
(აბა თუ კარგი ბიჭი ხარ
ვინა ვარ უცებ მიცანი)
და თუ ვერ მეტყვი გაგიტყდეს
უცებ კრაოტის ფიცარი.
არ გავცვლი დრამის თეატრსა
უკვდავებისა მიწაში;
მე ყოველ ღამე იქა ვარ
როგორც საკუთარ ბინაში.
თითქმის ყოველთვის იქ არი
ნუცა, თამარ და აგნესა
(რომელთაც ვუძღვნი შემდეგში
ამაზე უფრო კარგ ლექსსა.)
უნდა კი გითხრათ სიმართლე
ავეცვი რაღა ანკესზე
რამდენ ლამაზ ქალს შევხედავ
იმდენჯერ ჯავრი მაკვნესებს.
მე აღარ მჯერა არავის
(და რომ ყრუც ვიყო და მუნჯი)
ვიტყვი, რომ ქვეყნად ორი მწამს:
კომედია და „დურუჯი“.

რაგოდარ.

ჩემი აღსარება

დიდი ხანია ჩემი ამბავი
არვის გაჩრია მგონი ყიაში.
უკვე გამიცვდა იგი ფარაჯა
შარშან რომ მომცეს მილიციაში.
წელს კი ადგილი გამოვიცვალე,
და შემომაკლდა სპეცტანსაცმელი.
რადგან ახალი ვერ შევიძინე,
მოვაკერინე მე შინ ცოლს ძველი.
სიცივე დადგა და მაკანკალებს.
ქუჩაში რბენით დავიარები;
რომ შემიძულა ოჯახში ცოლმა,
აბა სხვას როგორ შევეყვარები?!
ყველა მიყენებს მოთხოვნილებას,
არვინ დაეძებს თუ რომ მაქვს ფული,
ვერ შეუსრულე,—მიჯავრდებიან
და უსაბუთოთ მოუდისთ გული.
დედა შალსა მთხოვს წამოსასხმელად,
ცოლს უნდა პალტო და ფეხსაცმელი;
(სტუმრები ღმერთმა კარგად მიმყოფოს
თუ კი უშოვე სასმელ საჭმელი).
მამა მოხუცდა, მაგრამ არ სჯერა;
ალბად მოუკრავს მას სადღაც ყური;
მთხოვს, რომ ვუყიდო „„სეკარის სითხე“
ჯირყვალებიდან ამონაწური.
მეზობლები და ნათესავები.
ამხანაგები, თუ ძმა-ტოლი.
ექვთიმე სიიე, ალექსის ქვრივი,
პეტრეს დისწული და ნიკოს ცოლი
ჩემსას არიან შემოხიზნული.—
და თუმცა ბინა სავსეა მათი.
მაგრამ მესტუმრა გუშინწინ თეკლე,
გუშინ ელპიტი და დღეს ალათი...
თალიკოს ბიჭი გამოეგზავნა.—
მთხოვს დაუყენო იგი ადგილში,
(ჩემი ხელფასი არ მითავდება
მარტო წყალსა და ერთხელ სადილში).
ასე ამგვარად ვატარებ დღეებს
და აბა რაზე მეშლება ხელი?!
ჯამაგირი მაქვს რეგისტრატორის,
კლუბის გამგისა მხოლოდ სახელი.
მეტი რაღა ვთქვა საყურადღებო
ჩემი ამბავი ვის იამების?
მინდა შეგჩივლო, ძმაო ტარტაროზ,
ღირსი გამხადე მეც ყურადღების.

პ. ობოლი.

ლელვან-მარელისი

ლელვან—მარელისი (შორაპ. მაზრა).

სად წაიყვან სადაურსა სად ალუფხვრი, საით ძირსა,
ყოვლი შენზე მონდობილი დაიმტვრევენ აქ ცხვირ-
პირსა,
გზა, რა გზაა... ღელის პირებს ტყით და ჯაგით ერ-
თობ ხშირსა,
საცალფეხო ბილიკიდან ეცემიან ცხვირით ძირსა...

ასე ამბობდა თავისთვის სადგურ მარელისიდან სოფ. ლალვანში მიმავალი ნიკო.

თოვლით და ყინვით გასიპულ საცალფეხო გზა წვრილზე, რომელიც მისდევდა მდ. ლელვნულს, გეგონებოდათ ბეწვის ხიდიაო. გაშტერებული ნიკო მიყვებოდა გზა წვრილს. მოსჩანდა შორიდან მაღალი მთები, და ლამაზი ნაძვნარი. ბუნება იშვიათია ხოლო პატრონხობა და იყო საჭირო, რომ აქაური მცხოვრებ გლეხობისათვის დახმარება აღმოუჩინა ვისმეს და გზები და ხიდ-ბოგირები შეეკეთებინათ.

მაგრამ, როგორც ნიკო რწმუნდებოდა გულ შემატკივარი არავინ არ ყოლია. არ ყოლია რადგან ფეხებს გარდა ნიკო ხელებსაც იშველიებდა და ისე მიფორთხავდა გზა წვრილზე.

ნახევრად წყალში ამოწუნპულმა და მუხლისთავებ გადატყავებულმა ნიკომ თვალი მოკრა ნაძვნარს.

— აქ სკოლაა,—ლელვან-მარელისის შვიდწლედი უპასუხა გლეხმა ნიკოს, რომელიც მას გზაში შემოეყარა.

— სკოლა? სოფელი საითაა?

— სოფელი კი აქეთ გადმოღმითაა. ცხოვრობს 500-დე გლეხი. არვინ გვიპატრონა;—გზები და ხიდები შეუკეთებელი გვაქვს. სკოლაც მოუწყობელია. დაუხურავი, პარტები არ არის სკოლაში, ბავშები იატაკზე სხედან, პარის დროს პირქვე დამხობილი თითქოს მეტანიათ იდგენო, ისე სწერენ.

— როგორ, არავინ აქცევს ყურადღებას თქვენს გაჭირვებას?

— აბა რა ვიცი, გვეგონა, რამე გვეშველებოდა მაგრამ ჯერ-ჯერობით კი არაფერია და...

გულდაწყვეტილი ჩაილაპარაკა გლეხმა და გაუდგა გზას.

უეცრად გამობრუნებულს ნიკოს კი ფეხი აუსხლტა და ერთი მაღალი ქვიდან პირდაპირ მდინარეში მოიდინა გლეჯა.

— დასწყევლა ღმერთმა, კიდე კაი, რომ მდინარე დიდი არ იყო თანაც ნახევრად გაყინულია თორემ შენი მტერია ცოცხალი ველარ ამოვიდოდი ამ დღოწიდან.—ჩაილაპარაკა ნიკომ და თაგვივით წყალში განცქუმფლული გაუდგა გზას.

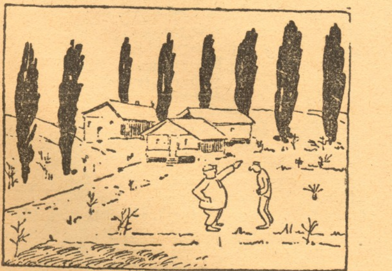

ნასადილევიდა ღუთი და ნიკო სკოლის ეზოში ესაუბრებოდა გზებზე ერთ-ერთ შვიდწლედის მასწავლებელს, სოფლის ჭირვარამზე, ხიდებზე, სკოლის შესახებ და სხვა.

— როგორ მოგწონთ ჰა ამხანაგო დიდებული ნაძვნარია არა, მოუჭრა სიტყვა მასწავლებელმა ნიკოს და მიუთითა მართლაც მშვენიერს ცამდის აწვდილ ნაძვის ხეებზე, რომელიც ლამაზათ ერტყა ნახევრად სახურავ გადახდილ სკოლის შენობას.

— ნიკომ პასუხი ვერცკი მოასწრო, რომ განაგრძო იმავე მასწავლებელმა. მე დიდი გულშემატკივარი ვარ ხალხისა. როგორც ბუნების მეტყველების მასწავლებელმა აღვძარი შუამდგომლობა, მაზრის განათლების განყოფილებასთან, სახ. განათ. კომისარიატთან, მიწადმოქმედების კომისრიატთან, ჩაქვის „სახალხო მამულის“ გამგეთან, სკრის „სანერგის“ გამგესთან, რომ ჩვენი სკოლის საჭიროებისათვის დაგვეთმოს რამდენიმე ასეული ცალი ფეებს შევასწავლო და დაუმტკიცო, თუ ზემოჩამოთვლით როგორ ფიქრობთ, ამას უსათუოდ მოვახერხებ. აი აქ უნ ტროპიკული მცენარეებისა: ლიმონი, პალმები და სხვა და სხვა, რომ გავალამაზო ეს სკოლის ეზო და თან ჩემს მოწაფეებს შევასწავლო და დაუმტკიცო, თუ ზემო ჩამოთვლილ მცენარეებს რამდენათ შეუძლიანთ აქაური ჰავისა და განსაკუთრებით ძლიერი ყინვა-სიცივეების შეთვისება. თქვენ როგორ ფიქრობთ ამას უსათუოდ მოვახერხებ. აი აქ ოდა გავაშენო „დეკორატიული“ ბაღი და უჩვენა მასწავლებელმა ნიკოს ნაძვებს შუა დაგეგმული მიწის ნაჭერი.

— ნიკოს სიცივისაგან კბილს კბილზე აცემინებდა. სოველი ტანსაცმელი ხორცზე მიყინოდა, ულვაშიბზე ყინვის ჩხირები და ტუჩიბიც გალურჯებული.

— მასწავლებელი თავაზიანათ შეუძღვა ნიკოს სამასწავლებლოში, სადაც გახურებულ ბუხარს მოსხდომოდენ, რამდენიმე მასწავლებელი.

ნიკო ყველას ზრდილობიანათ მიესალმა და ბუხარს მიუჯდა. მიიკითხ-მოიკითხეს აქაურ-იქაური. ჩამოაგდეს სიტყვა „კომპლექსზე“, „დალტონურ“ მეთოდზე. ზარი დაირეკა მასწავლებლები კლასებში წავიდენ. სთხოვეს ნიკოსაც, ნიკო გაკვირვებული დარჩა. რომ სამასწავლებლოში დიდი სისუფთავე დაინახა: მაგიდაზე ქაღალდები, ლობიოიანი ქათამი, ჭადის ნამტვრევები და კიდევ ერთი კედლიდან მეორემდე თოკზე ჩამომწკრივებული მსუქანი ღორის ლორის ნაჭრები. ნიკოს არა უთქვამს რა.

სასწავლო ოთახებში შეყვა მასწავლებელს. სიცივე, ფანჯრები ჩამტვრეული, კარები ჩამოგდებული და საცოდავი ბავშები, რომლის უმრავლესობაც იატაკზე ეყარენ და გაბლიკებული ხელებით სწერდენ პირქვედამხობილი. მასწავლებელს კი სიცივისაგან კბილებს აცემინებდა და მაინც განაგრძობდა ბავშების ამ მდგომარეობაში სწავლებას.

ვა სოფელო რა დღეში ხარ, რა გაწუხებს რა გი-
ჭირსა,
სკოლა თავგადახდილია, რა უშველის ხიდ-ბოგირსა,
თოვლი მოდის, ყინვა ცვივა და გიმატებს ჭირზე-
ჭირსა
ქარი ქრის „დეკორატივნ ბაღზე“ მანდარინებს
მოაყრისა.
ლიმონი და ფორთოხლები მოიღებენ თუ კი პირსა
მაშინ ცრემლებს შეგვიშრობენ სიცივეში ანატირსა.

ოდილმადი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვირთხები საწყობში

პირველ ღამეს ვირთხამ დახრა ძველ ქაღალდის რამოდენიმე თაბახი, რომელიც გადასაყრელად იყო მიგდებული კუთხეში.

როგორც სჩანდა, ვირთხა გამოუცდელი ან მეტად პატიოსანი პიროვნება იყო, წინააღმდეგ შემთხვევაში რატომ ძველა ქაღალდი დახრა მაინცადამაინც, როდესაც გვერდით ახალ ქაღალდის დასტები ოხრად ეყარა.

ასე თუ ისე, საწყობის გამგემ ვირთხის ნამუშევარი შეამჩნია, მოიშველა დარაჯი, ერთი-ორი თანამშრომელი კანტორიდან, გადაჩხრიკეს მთელი საწყობი და კუთხეში აღმოჩენილი ხვრელი შუშის ნატეხებით ამოავსეს.

მეორე ღამეს ვირთხა სამუშაოზე არ გამოსულა. არც მესამე დღეს გამოსულა, ისე იყო ალბად გულგახეთქილი.

დარაჯი და თანამშრომლები უკვე გამარჯვებას ზეიმობდენ.

მხოლოდ საწყობის გამგე კი რაღაც დაფიქრებული დადიოდა.

მესამე დღეს ორჯერ-სამჯერ შევიდა იგი საწყობში, გადაათვალიერა იატაკზე დაწყობილი საქონელი, რამდენჯერმე დადგა ამოვსებულ ხვრელთან და დიდხანს, დიდხანს უცქეროდა მას. შემდეგ ღრმად ამოიხვნეშებდა და ერთს კიდევ გადაავლებდა თვალს საწყობს.

— მმ... რაღაც უცნაურად წყნარი ვირთხაა, ჩაილაპარაკებდა გულში და გამოვიდოდა კარში.

მეოთხე ღამეს ვირთხას მოეკრიბა მთელი თავისი სიმამაცე და გამბედაობა, გამოსულიყო და ისევ ძველ ქაღალდებს მიდგომოდა, და ისე სუფთად ევახშმა, რომ ქაღალდის ერთი ნამცეცი არ ეგდო იატაკზე გაფუჭებული.

ასე შეეძლო მოქცეულიყო მხოლოდ მაღალ წრეში აღზრდილი ვირთხას სათანადო განათლებით და აღზრდით აღჭურვილს.

მეორე დღეს საწყობში მომუშავე თანამშრომელი აღელვებული გამოცხადდა გამგის წინ.

— ვირთხა ამოსულა კიდევ!.. რა ვქნათ?

— მართლა?.. წამოვარდა გამგე.

ორივე სირბილით გაიქცა საწყობისაკენ. ნაამბობი მართალი გამოდგა. გამგეს აღელვება ეტყობოდა.

— დავიღუპეთ!.. მოშენებულან... აქ უკვე მთელი ჯოგი მუშაობს!.. წამოიყვირა მან.

ისევ დაუძახეს დარაჯს, ითათბირეს და იმ ღამესვე საწყობში დადგმულ იქნა ხაფანგი.

ხაფანგში ისე კოხტად და თვალის მომტაცებლად ეკიდა ქონის ზორბა ნაჭერი, რომ ამ თავიდვე შეიძლებოდა თქმა, რომ მიღებული სასტიკი ზომა გასჭრის, ავაზაკი შეპყრობილი იქნება და დასჯილი სამაგალითოდ.

თუმცა გამგის ბინა საწყობთან ორი ვერსის მანძილზე იყო, მაგრამ გამგეს მთელი ღამე არ ძინებია.

იგი ხშირად გამოდიოდა აივანზე და გულხელ დაკრეფილი დიდხანს იცქირებოდა საწყობის მიმართულებით.

მაგრამ საწყობი შორს იყო, და რა ხდებოდა იქ ეხლა, ეს მხოლოდ ჩამოწოლილმა უკუნმა ღამემ იცოდა.

გამგეს არ ეძინებოდა.

სახალხო ქონება არ აძლევდა მას მოსვენებას.

გულში ჩუმად ლაპარაკობდა ვიღაც:

— ვაი თუ... შეუძლებელია... ის გამოცდილია... მაგრამ, ვაი თუ?..

ასე ადრე გამგე საწყობში არასოდეს არ მისულა. გულის ფანცქალით გააღო მან საწყობის კარები და დაინტერესებულ დარაჯთან ერთად შევიდა საწყობში.

ხაფანგში თვალებს კუსავდა საშუალო სიდიდის ვირთხა და თავგანწირულად ეხეთქებოდა მავთულის კედლებს.

დიდხანს უყურებდა გამგე ხაფანგს, სანამ დარაჯმა არ გაიტანა ის თავის ჯალათური მოქმედების შესასრულებლად.

ნახევარი საათის შემდეგ ვირთხაზე ღირსეული სასჯელი სისრულეში იქნა მოყვანილი.

ასე უდროოდ დაიღუპა ეს, შეიძლება, შედარებით პატიოსანი ვირთხა.

მაგრამ, როგორც ეს უმეტესს შემთხვევაში ხდება, პატიოსან პიროვნებას მხოლოდ სიკვდილის შემდეგ სდებენ ფასს.

ჭეშმარიტად, ამ ვირთხის საფლავზე სიტყვა-სიტყვით შეიძლებოდა თქმა იმ საერთოდ მიღებულ სიტყვებისა, რომლებიც ასე ამაყად ღაღადობენ:

„შენ მოკვდი, მაგრამ შენი სახელი მუდამ დარჩება ჩვენში სახსოვრად. იძინე ტკბილად ძვირფასო და დაუვიწყარო ამხანაგო ვირთხავ!.. შენ დაიღუპე, მაგრამ არ დაღუპულა ის იდეა, რომელსაც შენ ემსახურებოდი... განისვენე ტკბილად... და სხვ.“..

ვინაიდან, გამგის სიტყვით ვირთხები მოშენებულიყვნენ, იმ ღამეს დადგმულ იქმნა ერთბაშად სამი ხაფანგი. დაყრილ იქნა იატაკზე მოწამლული საჭმელი და რომ დარაჯს ვირთხებისთვის ხელი არ შეეშალა, ის განთავისუფლებული იქნა იმ ღამეს დარაჯობიდან.

მეორე დღეს საწყობში საშინელი სურათი დახვდათ.

ხაფანგები ცარიელი იყო. მოწამლული საჭმელი თავთავისს ალაგას იყო.

სამაგიეროდ მთელი საწყობი გადაბრუნებული იყო.

სჩანს ვირთხები შურს ძიობდენ დაღუპულ ამხანაგზე.

შეეჭამათ რამოდენიმე ათასი ფურცელი ქაღალდი. სრულიად გაენადგურებიათ ტყავეულობა. არსად სჩანდა ორი ყუთი ლურსმანი და ბევრი სხვა რამე.

გამგე გაფითრებული იდგა და დორბლებს ყრიდა.

— დავიღუპეთ!..

იმ დღეს ხმა არავის ამოუღია და ელოდენ მეორე ღამეს, იქნებ მაშინ მიკარებოდენ ვირთხები ხაფანგს და მოწამლულ საჭმელს.

მეორე ღამეს უარესი ამბავი დატრიალდა.

ვირთხები არ ინდობდენ არაფერს. ფანქრები, კალმები, კალმის ტარები, შუშეულობა, ფართლეულობა სულ ძირიან ფესვიან ამოეგდოთ, და სოროებში ჩაეტანათ, და ისე მოხერხებულად, რომ ნიშანწყალიც კი არ სჩანდა, არც გატაცებულ საქონლის და არც სოროების.

შეუდგენ თვალყურის დევნებას და უნდა ითქვას სიმართლე, რომ იმ ღამის შემდეგ საწყობში ყველაფერი რიგზე იყო.

ვირთხები, როგორც უცბად მოშენდენ, ისევე უცბად გადაშენდენ.

მაგრამ გამგის მდგომარეობა აუწერელი იყო. განადგურებული იყო 800 მანეთის საქონელი. რომელი რევიზია დაიჯერებს, რომ ამაში მხოლოდ ვირთხებს მიუძღვისთ ბრალი და არა სხვას ვისმეს.

არც ერთი.

მაგრამ საერთო ძალღონით უბედურება აცილებულ იქნა.

ერთი კვირის შემდეგ, კანტორაში გამგის სახელზე მთავარ სამმართველოდან ასეთი მომართვა მოვიდა:

„თანახმად თქვენი თხოვნისა, მუშაობის გადიდების გამო, ნება გეძლევათ აიყვანოთ ერთი თანაშემწე მე-17 ხარისხის განაკვეთით და სათანადო დატვირთვით. აიყვანეთ სურვილისამებრ“.

ამნაირად კანტორის შტატში გატარებულ იქნა კიდევ ერთი მოხელე, ვინმე ამხ. ვირთხა.

საუბედუროდ გამგის არჩევანი ვერ გამოდგა იღბლიანი.

მთელი სამი თვის განმავლობაში აღნიშნეული ამხ. ვირთხა სამსახურში არ გამოცხადებულა, რამაც ერთის მხრით 900 ეკონომია მისცა საწყობს, და საშუალება მისცა გამგეს ხელახლად შეეძინა ვირთხების მიერ განადგურებული საქონელი, თუმცა, მეორეს მხრით, უთანაშემწოდ მეტად ძლიერ უჭირდა.

ერთხელ, როდესაც საწყობში შევიდა ერთი გაზეთის კორესპონდენტი და გამგეს თხოვა, — თუ შეიძლება, მოგვეცით ცნობა რა გაკეთდა თქვენს საწყობში მომჭირნეობის ფრონტზეო, გამგემ გაიღიმა, სთხოვა აღნიშნულ კორესპონდენტს დაბრძანებულიყო, და შემდეგ კმაყოფილებით წარმოსთქვა:

— ბევრი რამ. შევიძინეთ საქონელი გაცილებით უფრო ნაკლებ ფასებში, ვიდრე უწინ. გარდა ამისა, მე შუამდგომლობა აღვძარი, რათა შემცირებულ იქნას ჩემი თანაშემწე, რაც დაახლოვებითი გამოანგარიშებით თვეში იძლევა 300 მან. ეკონომიას, წელიწადში 3600 მ., ათ წელიწადში 36.000 მან., და ას წელიწადში

3 მილიონს და 600 ათასს მანეთს. მე მგონია, ყველაფერი ნათელია. ციფრები თვითვე ლაპარაკობენ.

ცხადია, ამ ამბავმა მიაღწია მთავარ სამმართველობამდინაც და, როგორც მოსალოდნელი იყო, მომჭირნე გამგეს გამოცლოდნელი იყო, მომჭირნე გამგეს გამოეცხადა ულრმესი მადლობა და გამოეწირა მადლიერმა გამგემ არ დაივიწყა კანტორის თანამშრომლების ერთგული თანამშრომლობა და მიღებულ თანხიდან მათთაც უთავაზა ცოტა.

ამხ. ვირთხა კი, რა თქმა უნდა, მოხსნილ იქმნა სამსახურიდან.

დარაჯი კი ისევ დარაჯობდა საწყობს, და საჩუქრის შესახებ არაფერი იცოდა.

მაგრამ, სჩანს, მანაც იცის ცოტა რამ, რადგან, როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, მილიციაში აპირებს წასვლას და იქ ერთ უცნაურ ამბავის მოთხრობას, თუმცა მისი ცოლი ამის სასტიკი წინააღმდეგია.

წავა?..

წავა!..

სინემატო.

კოსტაიას ნაამბობი

(ლანირ-ქუტირისათვის)

საშა კილაძის არ იყოს, ამ ძველ გახუნებულ ნააზნაურებს ხუმრობა კი არ მოსწყინდებათ. გამოდგებიან ქუთეის ამ გულვარდის კიდეზე და მასხარაობენ, ხუმრობენ, ლაზღანდარობენ, პირდაპირ მაკვირვებს მე მაგათი საქმე. ეს ოჯახ-დაქცეულები სულ ბაზარში რომ ჰყრიან, ვინ არჩენთ ნეტეი? რამდენჯერ ჩავალ ქუთეის პარასკეობას, ქე არიენ ეს ჩვენი კულაშელი აზნავირები ატუზული გულვარდის კიდანეზე ანჩის ხატებივით.

დაგლეჯილი შინელები აცვიათ, მარა იხტიბარს მაინც არ იტეხენ დადგებიან ამ მალოჩნების წინ და იჩხრეკენ კბილებს, ვითომ და ყოველდღე რეს. „ბორჯომში" სადილობენ ისაკო კვერნაძესთან. გასკტებიან ხაშით ფილიმონია მეხაშესთან სხვის სჩოტზე და გამეირჭვებენ ბატის ფთას კბილებში, ვითომ, რაი-და, დიდი ნაქეიფარი იყონ მაგათმა თავის გატეხამ.

ახლა რო ქუთეის ვიყავი, ვნახე ჩვენი ყულაშელი აზნაური ბონდო—ჩვენი მოუცილებელი ჭირი რომ იყო. რო ნახო, ველარ იცნობ. ქე რო მის აზიაცკებს ჭრიჭი-ჭრიჭინი გოუდიოდა, სადღაა—ფეხზე ახლა გურული წუღა აცვია... მისი ილბაალი ისაა, რომ წყალი შედის, მარა შიგ არ რჩება—ქე გამოდის გარეთ. როგორც კი გავიარე დიდი კომპერატია როა ტრეატრის გვერდზე, შევხედე, აგერ ეს ჩვენი მიქელაძე პაპიროს ყიდულობს,—ყიდულობს მარა ღერობით; სამი კაპიკის პაპიროსი იყიდა, ჩაალაგა ჯიბეში. შემხედა თუ არა,—მეცა, გადამკოცნა.

— რავა ხარ კოსტა შენ გენაცვალე, ცოლით, შვილით, ბიძაშვილებით, მამიდაშვილებით და რა ვიცი, ყველა მეიხსენია. გამიკეთა პორდოჩკი და გამაგულავა,—აქითკენ გევიგულავოთო, ვითომ საგულავოთ ვიყავი ჩასული ქუთეის...

მიმათრია ვილაცა ფილიმონა მეხაშეაო; შემიყვანა შით, მოატანია ორი პორცია ხაში და გვარიანათ გამომასკინჩილა. ქე დახარჯა ბარე ექვსი შაური, (ორი აბაზი იყო, მარა ორი შაური ყინვაზე დოუწერეს).

გამოვედით იქიდან, დამიწყო ღვინოზე ლაპარაკი—ესო და თქვენ დიდ ჭურში ღვინო იცოდითო, როგორ დგებაო, რამდენი დააყენეო,— და სხვა.

ეხ! მივხვდი მისი კუჭის ტკივილს, ვიფიქრე: ერთი ექვს აბაზ დავხარჯავ ამ კაცთანთქვა და დავპატიჟე ღვინოზე იქავე დათიკო ჭეიშვილის დუქანში. იმანაც შეიფერა, წინასწარ მადლობა გამომიცხადა და ქე შემომყვა პიწკათ. მიკიტანს ორი პორცია ბორში და ერთი ბოთლი ღვინო მოვატანიე თავის პურით. ვადღეგრძელეთ ერთიმეორე; ის ის იყო ვათავებდით, რომ ჩემმა თამადამ მიდღეგრძელა ყველა განათლულები; ჩამისხა ღვინო ჭიქაში, მაგრამ აღარ იკმარა ღვინომ. ვფიქრობ:

— ამ ოჯახ-ამოსაბუქავმა რაფერ გამოიანგარიშა ეს მამაძაღლობა?

რას ვიზმდი—დავუძახე მეორე ბოთლს... სამადლობელი უნდა დავლიო.

ახალი მოტანილი იყო მეორე ბოთლი, რომ შემოდის ჭაკუნა მიქელაძე, აქა მშვიდობაო და, ზედ მოუჯდა ამ ჩვენს სტოლს. ახლა რას იზამ? ამასაც პატივის-ცემა უნდა;

გავიდა ერთი ხანი, ეხლა ჭიკი შემოდის... აქა მშვიდობაო... მას მოყვა სხვა ოთხი მიქელაძეები, აქა მშვიდობა, აქა მშიდობა, აქა მშვიდობაო და ქე არ ეიმსო ეს სამიკიტნო მიქელაძეებით! დატრიალდა თამადა, აქეთ ღვინო, იქით გოჭი, აქით პაპიროზი და შეიქნა მშვენიერი ხელჩართული სმა. ასათ მიქციეს ჩემი ქონება. ფეხზე ადგომით მადღეგრძელა ჭაკუნამ; გამჭიმეს გრძელ-გრძელ სიტყვებით.

მშვენიერი ადამიანი ბრძანდებით, ბატონო კოსტა... მუდამ პურმარილიანი იყავი და მალადეც, რომ განაგრძობ ძველ გზასო... რა ვიცი რააები არ იყრანტალა; გამასივა, გამბერა, ჰაერში ამიყვნა, ღმერთის ამხანაგი გამხადა. ისინი რომ ბაასობდენ, მე ცალი ხელი ჯიბეში მქონდა და გროშებს ვითვლიდი—ვაი თუ არ მეყოს და ნაბადი დამატოვებიონ-მეთქი. კაი გვარიანათ შეფიანიცდენ და ზურნაც მოიყვანეს; (რასაკვირველია ჩემს სჩოტზე). გახურდა ცეკვა-სიმღერა. საიდანაც არ იყო, შემოცვინდა მილიცია:—ზურნა აღძალულიაო. კულაშლებმა ეს არ დაანეჲს, შეიქნა დაკ-დაკა; ქე არ გაგვასკანჩეს სუყველა! დახლიდარმა სჩოტი მომცა—16 მან. 49 კ. გვიბოძეო... მეც ვუბოძე. წაგვიყვანეს ქუტუსკაში. პირველათ მე დამიძახეს:—შენ ვინა ხარ?

— გლეხი ვარ, ბატონო!—ვუჩვენე დაბედებული ხელები და თან ყველაფერი კაკლა-კაკლა მოვუყევი... ქე არ გამამიშვეს იმ ოჯახ-აშენებულებმა. მიქელაძეები შენც არ მომიკვდე, ეხლაც იქ ყრიან და ბარე ორი დღე იქნება ისინმა მათი ძვირფასი კოსტა ველარ ნაახოს.

შიხლინსკი ბომბ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შორაპანი

შორაპნის კლუბს თავიდან,
ყავდა ერთი რაინდი;
თეთრი მოყავს შავიდან
თუ დაუდგა ამინდი...

—

ვასო ჰქვია სახელათ,
შუბლმაგარი, ღიპითა,
„ჩემი არის ეს სცენა“,
ყვირის მუდამ რიხითა...

—

„ყველა კბილებს დაგამტვრევთ,
უთხრა ერთხელ გრიგოლსა,
თავში ხელი წაავლო
თავს პრასივით წაგაძრობ...

ასე მეფობს ნავარდობს,
ვასო ენა მოქნილი.
მისთვის ყველა ერთია...
ამაყი თუ ქედ მოხრილი.

კუკუ.

ს. ლიხაური

სოფელ ლიხაურისათვის
ბაზარი ხომ აღარ ბაზრობს.
თავგასული მენავენი
საჯაროთ ხალხს ტყავს რომ აძრობს;

—

შუქზე ბოგირს აღარ ველით,
ოთხი წელის მომლოდინე;—
ვართ უხიდოთ, ვით კუნძულზე
გაჭირვებაში მომთმინე.

ბოგირისთვის მოტანილი
დაუსილავს რკინა ქვიშას,
(ყოველ წლივ თუ პლანს და გეგმას
რადგან ვხედავთ რაღა გვიშავს).

—

ჩვენში კარგათ ცნობილია
ხელს რომ გვიშლის იაგორა
არგამტანი ფლიდი, მელა.
ნეტავ აქ რამ მოაგორა?!.

—

აღარ არის აქ წესრიგი
ყველა თავის ნებაზეა
აიწეწა ჩვენი საქმე
ვჩივით მუდამ რომ ასეა...

ბადლაჯუნა.

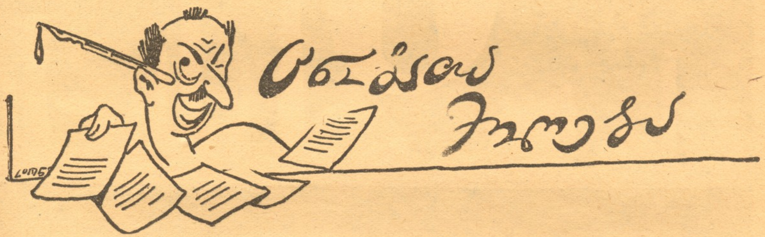

ტრიოს (ქუთაისი) გვწერთ: რომ რკ.-გზ. კლუბის გამგეობას „სალაროგუთი“ შეუძენია, რომელზედაც თურმე თქვენ ასე ამღერებიხართ:

ვყიდით კასას ვისაც უნდა
ჩვენი საქმე უკან ბრუნდა
—გეტყვით თუმცა აგრე იყოს
ვინ გიშველის ვინ რა გიყოს.
თქვენმა ლექსმა თავი იქოს
და გოდორში იჭიკჭიკოს.

„ახიას“ (სამტრედია)

ეს ნიჟა რას შეხარი რასა
ნუ თუ მართლა გგონია
რომ კატა შობს ცხვარსა.
—ამ ლექსზე ხომ ახია
გადაფრინდეს გოდორში
სწორედ სივაგლახეა
თავს მისდევდე სოროში.

შვიდობაურელს:

თქვენი წერილი „დარჩუას ნაამბობი“:
ფარსადანმა წაიკითხა
ულვაშებში ჩაიცინა
ს, მართალი მოგახსენოთ
მან დასწერა ამას წინად.

ტრიოს. (ქუთაისი) გეთანხმებით, რომ „დიდი შეხლა-შემოხლაა“ რუსთველის დაბადების წლის გამოსარკვევად.

ა. ოროველს. (ამაოოიბის თემი). თქვენი თხოვნა დაკმაყოფილებულია: როგორც გვწერთ მიზანშეწონილათ ვსცანით, რომ თქვენმა წერილმა უფსკრულ გოდორში ჰპოვა განსასვენი ბინ

კიკოლიკას. (სად. აგარა)

იწერებით აგარა,
სადგურს რომ ეწოდება,
სასაცილო გამხდარა,
აქ ღვინოსთვის გოდება...
—გეტყვით: ჩემო კიკოლიკო,
საქმე ვსცანით როგორც იყო,
ლექსის წერა თუ კვლავ იწყო
გოდორი არ დაივიწყო...

ორ ცეცხლ შუა

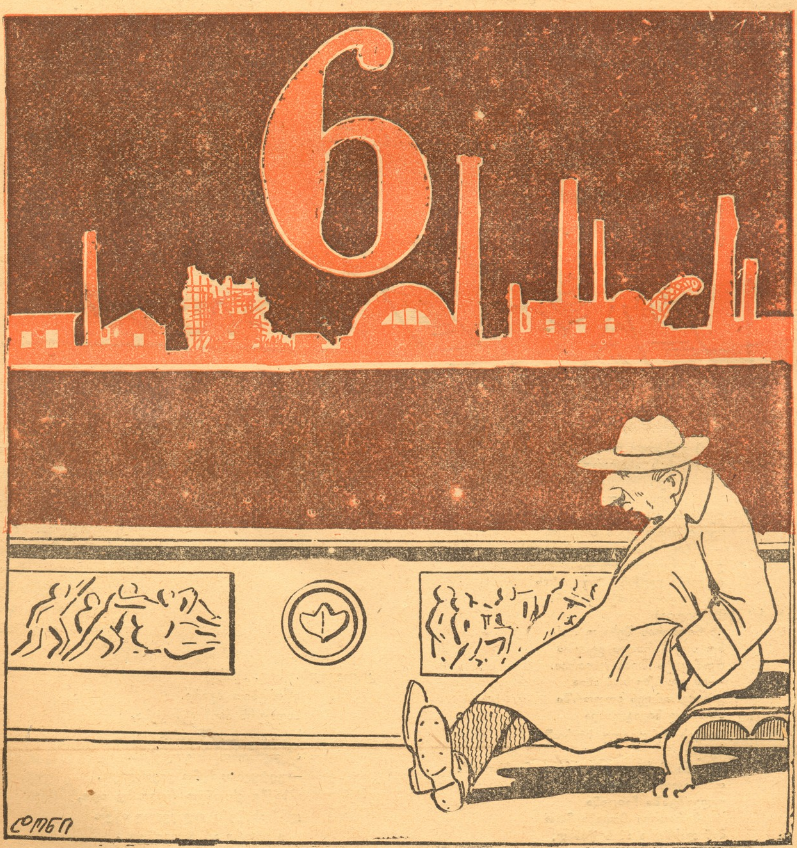

ქართველი მენშევიკი: იქ, საქართველოში 6 წლის თავი მიწუხებს გულს, აქ კი—ჟორდანიას მთავრობის 6 წლის უთაობა!..